

**Opinjoni tal-Kumitat Ekonomika u Soċjali Ewropew dwar “Il-pakkett tal-avjazzjoni II,
li jinkludi**

Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar regoli komuni fil-qasam tal-avjazzjoni ċivili u li jstabbilixxi Aġenzija tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni tal-Unjoni Ewropea, u li jhassar ir-Regolament (KE) Nru 216/2008 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill”

[COM(2015) 613 final – 2015/0277 (COD)]

u dwar

“Rapport tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill – Il-Programm Ewropew tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni”

[COM(2015) 599 final]

(2017/C 075/19)

Relatur: **is-Sur Raymond HENCKS**

Korelatur: **is-Sur Stefan BACK**

Konsultazzjoni	Kunsill tal-Unjoni Ewropea, 19.1.2016
Baži legali	L-Artikolu 100(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea
Sezzjoni kompetenti	Sezzjoni Speċjalizzata għat-Trasport, l-Energija, l-Infrastruttura u s-Socjetà tal-Infommazzjoni
Adottata fis-sezzjoni	15.11.2016
Adottata fil-plenarja	14.12.2016
Sessjoni plenarja Nru	521
Riżultat tal-votazzjoni (favur/kontra/astensjonijiet)	184/01/02

1. Konkluzjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1. Il-KESE huwa favur l-approċċ il-ġdid ibbażat fuq il-valutazzjoni tar-riskju u l-prestazzjoni, sakemm jibqgħu fis-sehh regoli preskrittivi kulfejn meħtieġ biex tkun żgurata s-sikurezza. Il-KESE jqis li l-implimentazzjoni b'suċċess ta' din il-bidla fil-metodi u l-kultura tax-xogħol tirrikjedi ż-żmien u riżorsi adegwati. Il-KESE jenfasizza wkoll li din it-tranzizzjoni għandha ssir b'involvement mill-qrib mal-persunal u l-partijiet interessati.

1.2. Il-KESE jaqbel li l-Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni (EASA) għandha taqsam responsabbiltà akbar għas-sigurtà, f'kooperazzjoni u bi qbil mal-Istati Membri, inkluż fir-rigward ta' regoli speċifiċi dwar l-emergenzi, bil-kundizzjoni li jingħataw riżorsi adegwati sabiex jippermettu lill-EASA twettaq il-kompiti tagħha f'dan il-qasam. Il-KESE jemmen ukoll li r-Regolament (KE) Nru 300/2008 għandu jiġi rieżaminat fid-dawl tal-iżviluppi mill-2008 'l hawn.

1.3. Il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-kuntest li qed jinbidel malajr li jopera fih is-settur tal-avjazzjoni ċivili, kemm minhabba l-iżvilupp tekniku mgħaġġel, inkluża d-digitalizzazzjoni, kif ukoll minhabba l-iżvilupp ta' mudelli ta' negozju godda u mudelli godda ta' impjeg u forniment ta' servizzi. Il-KESE jagħti importanza kbira għall-ewalwazzjoni regolari tar-Regolament il-ġdid kull hames snin, prevista fil-proposta. Huwa importanti li l-aspetti tas-sikurezza u s-sigurtà potenzjali ta' żviluppi bħal dawn jiġu evalwati b'mod eżawrjenti fil-valutazzjoni tal-impatt u li l-miżuri adatti jiġu pplanati u mwettqa fil-hin.

1.4. Il-KESE jilqa' l-inklużjoni tas-servizzi fuq l-art (ground handling) fil-kamp ta' applikazzjoni ta' dan ir-Regolament u jissuġġerixxi li jitqies rekwiżit ta' ċertifikazzjoni għall-fornituri tas-servizzi fuq l-art u l-persunal bi rwoli kruċjali għas-sikurezza.

1.5. Il-KESE jilqa' l-iżvilupp ta' standards ta' ċertifikazzjoni għall-ekwipaġġ tal-kabina iżda jiddispijaċih li l-Kummissjoni ma tipproponix sistema ta' liċenzji għall-ekwipaġġ tal-kabina.

1.6. Il-KESE japprova l-inklużjoni ta' vetturi tal-ajru minghajr bdot fl-ambitu tal-proposta u jenfasizza l-importanza li jiġu stabbiliti standards għoljin.

1.7. Il-KESE jixtieq iwissi kontra kumplessità mhux meħtieġa u dupplikazzjoni ta' rekwiżiti ta' kontroll jew ta' ċertifikazzjoni fir-rigward ta' taġmir tal-ajrudromi, hliet fejn ikun iġġustifikat b'mod ċar għal raġunijiet ta' sikurezza.

1.8. Il-KESE jinnota b'sodisfazzjon il-kompiti ta' supervizzjoni, kooperazzjoni u assistenza fir-rigward tal-awtoritajiet nazzjonali li huma previsti fil-proposta u jittama li dawn iwasslu għal standards għolja, armonizzati u effiċjenti kontinwi fir-rigward ta' sikurezza, skambju mtejjeb ta' informazzjoni u valutazzjoni komparattiva, li ser jiżguraw użu aktar effiċjenti tar-riżorsi. F'dan il-kuntest, il-KESE jiehu nota tal-Pjan Ewropew tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni u tal-Programm Ewropew tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni u l-possibbiltà li jipprevedu l-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' standards ta' sikurezza oghla u armonizzati.

1.9. Il-KESE jappoġġja l-mekkanizmu propost ta' trasferiment volontarju ta' funzjonijiet mill-awtoritajiet nazzjonali lill-EASA, inklużi regoli speċifiċi dwar l-emergenzi.

1.10. Il-KESE huwa tal-fehma li l-possibbiltà prevista, li tippermetti lill-operaturi Ewropej li joperaw f'diversi pajjiżi tal-UE biex jagħzlu l-EASA bhala l-awtorità kompetenti taġhom, għandha tkun tirrikjedi n-notifika tal-awtorità jew awtoritajiet kompetenti nazzjonali. Il-possibbiltà għall-operaturi msemmija hawn fuq li jagħzlu l-EASA bhala l-awtorità kompetenti ma tistax tiġi applikata għal miżuri li jaqgħu taħt l-Artikoli 59 u 60.

1.11. Il-KESE jinnota l-importanza tal-iskambju tal-informazzjoni u jenfasizza li l-informazzjoni miksuba għal skopijiet ta' titjib tas-sikurezza ma għandhiex tintuża fis-sistema ġudizzjarja hliet f'ċirkostanzi eċċezzjonali, bħal imġiba hażina intenzjonali. Il-kultura ġusta għandha tiġi salvagwardjata u l-KESE jenni l-proposta tiegħu li għandha tiġi żviluppata u implimentata Karta dwar il-Kultura Ġusta.

1.12. Barra minn hekk, il-KESE jiehu nota tal-proposta li tiġi introdotta dispożizzjoni dwar tariffi għal servizzi tal-Ajru Uniku bhala mezz ta' finanzjament għall-attivitajiet tal-EASA minkejja l-fatt li r-regoli sostantivi dwar dawn it-tariffi se jiddaħhlu f'dispożizzjonijiet li għadhom mhumiex fis-seħh. Barra minn hekk mhumiex ċar kif it-tariffi pjanati se jkunu jirrelataw mas-sistema tal-imposti għar-rotot attwalment immexxija mill-EUROCONTROL fisem l-Istati li huma partijiet għal ftehim multilaterali. F'dan il-kuntest, il-KESE jikkunsidra li jkun prematur li tiddaħhal leġislazzjoni dwar l-użu ta' imposta li għad ma teżistix u fejn diversi alternattivi huma possibbli rigward il-konfigurazzjoni taġha. Għalhekk, il-KESE jissuġġerixxi li din il-proposta tiġi miċhuda.

1.13. Meta jitqies li l-EASA għandha tistabbilixxi regoli dwar iċ-ċertifikazzjoni u kriterji ta' sikurezza li jistgħu jkunu wkoll ta' interess għall-pubbliku ġenerali, il-KESE jissuġġerixxi li t-testi ta' dan it-tip jiġu tradotti fil-lingwi uffiċjali tal-UE kollha. Għal raġunijiet ta' trasparenza, is-sit web tal-EASA għandu jkun disponibbli wkoll f'lingwi oħra minbarra l-Ingliż. F'dan il-kuntest, il-KESE jiġbed l-attenzjoni wkoll dwar il-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, b'mod partikolari l-Artikolu 21 taġha.

1.14. Fir-rigward tal-proposta biex jittaffew il-formalitajiet dwar il-kiri ta' vetturi tal-ajru bl-ekwipaġġ, il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li l-proposta tittratta primarjament kwistjonijiet dwar is-sikurezza, filwaqt li l-kwistjonijiet li jirrelataw mal-kiri bl-ekwipaġġ huma relatati mal-operazzjonijiet kummerċjali, l-aċċess għas-suq u l-kompetizzjoni. Dawn jistgħu wkoll ikollhom dimensjoni soċjoekonomika. Għaldaqstant, il-KESE jirrakkomanda kontra l-emedar tad-dispożizzjonijiet sostantivi dwar il-kiri bl-ekwipaġġ, u jqis li din il-kwistjoni għandha tiġi indirizzata meta r-Regolament (KE) Nru 1008/2008 jiġi rieżaminat.

1.15. Fir-rigward tal-evalwazzjoni kontinwa tar-Regolament (UE) Nru 996/2010, il-KESE jirreferi għall-importanza tan-Netwerk Ewropew tal-Awtoritajiet tal-Investigazzjoni tas-Sikurezza fl-Avjazzjoni Ċivili (ENCASIA) u jikkunsidra li huwa essenzjali li jiġu pprovduti riżorsi adatti għal din l-attività importanti. Il-KESE jirreferi wkoll għad-dikjarazzjoni tiegħu dwar "Kultura Ġusta" f'punt 1.11 hawn fuq.

2. Introduzzjoni

2.1. Il-proposta għal Regolament dwar is-sikurezza ⁽¹⁾ (il-proposta) hija għal sostituzzjoni tar-Regolament tal-2008 ⁽²⁾. Il-proposta żżomm u/jew taġġorna uħud mid-dispożizzjonijiet tar-Regolament tal-2008 u tintroduċi miżuri ġodda. Din hija bbażata fuq l-istandards tal-Organizzazzjoni tal-Avjazzjoni Ċivili Internazzjonali (ICAO) u fuq konsultazzjonijiet pubbliċi fost l-Istati Membri u l-partijiet interessati, inklużi l-imsieħba soċjali. Hija bbażata fuq rapport mill-Kummissjoni dwar il-Programm Ewropew tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni ⁽³⁾ u fuq għadd ta' studji. Dan huwa pass lejn l-implimentazzjoni tal-Komunikazzjoni *Strateġija tal-Avjazzjoni għall-Ewropa* ⁽⁴⁾.

2.2. Il-proposta tintroduċi approċċ għal regoli tas-sikurezza bbażat fuq l-antiċipazzjoni, il-valutazzjoni tar-riskju u l-prestazzjoni, biex tittejjeb l-effiċjenza fir-riżorsi u tiġi indirizzata ahjar il-hidma ta' sorveljanza fil-livelli kollha. L-għan tagħha huwa li tagħlaq lakuni eżistenti fis-sikurezza u tqis aktar l-interkonnessjonijiet bejn is-sikurezza tal-avjazzjoni u oqsma oħrajn, bħalma huma s-sigurtà tal-avjazzjoni u l-protezzjoni ambjentali.

2.3. Il-proposta għandha l-għan li tiżgura livell għoli ta' infurzar u sorveljanza madwar l-UE permezz ta' kooperazzjoni mill-qrib bejn l-awtoritajiet fil-livell Ewropew u l-livell nazzjonali, inkluż l-iskambju ta' informazzjoni u ta' kontroll u monitoraġġ effettiv. Din taġġorna r-Regolament tal-2008 biex tkopri l-iżviluppi tekniċi, bħal vetturi tal-ajru mingħajr ekwipaġġ.

2.4. Il-Kummissjoni qed tawtaq evalwazzjoni tar-Regolament (UE) Nru 996/2010 dwar l-investigazzjoni u l-prevenzjoni ta' incidenti fis-settur tal-avjazzjoni ċivili (ir-Regolament) u talbet l-opinjoni tal-KESE (Dokument ta' Hidma tal-Persunal tal-Kummissjoni dwar l-implimentazzjoni tar-Regolament (UE) Nru 996/2010). Fl-2010, il-KESE hareġ opinjoni dwar il-proposta għal dan ir-Regolament ⁽⁵⁾.

3. Kummenti generali

3.1. Il-KESE jaqbel mal-miri tal-proposta biex jissahhu r-regoli dwar is-sikurezza u s-sigurtà fl-avjazzjoni ċivili, u biex jiġi ċċarat ir-rwol tal-Aġenzija Ewropea tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni (EASA) fis-sigurtà. Barra minn hekk, il-KESE jaqbel mal-proposta li l-EASA tipprovdi għajnuna teknika lill-Kummissjoni fl-implimentazzjoni tal-leġislażzjoni dwar is-sikurezza u sabiex tingħata s-setgħa li tiegħu miżuri relatati, bil-qbil tal-Kummissjoni u wara konsultazzjoni mal-Istati Membri.

3.2. Il-KESE jaqbel li l-EASA għandha taqşam aktar responsabbiltà għas-sigurtà, f'kooperazzjoni u bi qbil mal-Istati Membri, inklużi r-regoli speċifiċi dwar l-emerġenzi, bil-kundizzjoni li jingħataw riżorsi adatti sabiex jippermettu lill-EASA tawtaq il-kompiti tagħha f'dan il-qasam. Il-KESE huwa wkoll tal-fehma li *r-Regolament (KE) Nru 300/2008 li jistabbilixxi regoli komuni fil-qasam tas-sigurtà tal-avjazzjoni ċivili* ġie ssuperat mill-iżviluppi li sehhew sa mill-2008 u għalhekk għandu jiffassal mill-ġdid.

3.3. Il-proposta għandha l-għan li thejji l-qafas regolatorju tas-sikurezza tal-avjazzjoni tal-UE għall-isfidi fl-għaxar jew hmistax-il sena li ġejjin. Il-KESE jemmen li l-previżjonijiet fuq perjodu daqshekk twil se jiġu superati mill-iżvilupp teknologiku u r-riskji ta' sikurezza li dejjem qed jinbidlu, bħat-tfiġġija ta' vetturi tal-ajru mingħajr bdot abbord, forom ġodda ta' kriminalità ċibernetika, ir-riskju ta' llandjar imfixkel minn lejzers, eċċ. Għalhekk, il-KESE huwa tal-fehma li r-regoli ta' sikurezza tal-avjazzjoni ċivili għandhom jiġu rieżaminati regolarment u ta' spiss. Għaldaqstant, il-KESE jappoġġja l-proposta għal evalwazzjoni tar-Regolament il-ġdid kull hames snin.

3.4. Il-KESE jtenni ⁽⁶⁾ li s-sikurezza hija l-pedament għal strateġija tal-avjazzjoni sostenibbli u li ma hemmx lok għal kompjaċenza dwar dan is-sugġett. Għalhekk l-approċċ tal-proposta għandu jiġi vvalutat skont dawn ir-rekwiżiti, partikolarment fid-dawl tal-mira tal-Kummissjoni ⁽⁷⁾ li tidentifika u tindirizza r-riskji tas-sikurezza aktar malajr u b'mod aktar effettiv permezz ta' tranżizzjoni għal mentalità bbażata fuq ir-riskju u fuq il-prestazzjoni, filwaqt li jinżamm mill-inqas l-istess livell ta' sikurezza generali.

⁽¹⁾ COM(2015) 613 final.

⁽²⁾ ĠU L 79, 19.3.2008, p. 1.

⁽³⁾ COM(2015) 599 final.

⁽⁴⁾ COM(2015) 598 final; ĠU C 389, 21.10.2016, p. 86.

⁽⁵⁾ ĠU C 21, 21.1.2011, p. 62.

⁽⁶⁾ ĠU C 13, 15.1.2016, p. 169.

⁽⁷⁾ COM(2015) 598 final.

3.5. Il-metodu propost huwa *approċċ aktar proporzjonat u flessibbli għar-regolamentazzjoni tas-sikurezza* L-għan huwa li jiġu identifikati u jitnaqqsu r-riskji għas-sikurezza iktar malajr u b'mod iktar effettiv, permezz ta' approċċ ibbażat fuq il-valutazzjoni tar-riskju u fuq il-prestazzjoni, sabiex jiġi żgurat livell oghla ta' sikurezza ġenerali. Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon dan l-approċċ, iżda jirrimarka li ċerti regoli preskrittivi għandhom jibqgħu fis-sehh sabiex jiggarrantixxu kundizzjonijiet ekwi. Barra dan, tali tranżizzjoni sinifikanti tirrikjedi riżorsi adatti u proċess ta' transizzjoni li jkun trasparenti għall-partijiet interessati kollha inkluż il-persunal, u li joffri ż-żmien meħtieġ għall-bidla fil-kultura meħtieġa għal implimentazzjoni shiha tal-approċċ il-ġdid.

3.6. Studju kkummissjonat mill-Kummissjoni dwar id-disponibbiltà, l-effiċjenza tal-użu u l-evoluzzjoni tar-riżorsi umani tal-awtoritajiet tal-avjazzjoni, kif ukoll dwar il-finanzjament tas-sistema tas-sikurezza tal-avjazzjoni Ewropea (l-istudju ta' appoġġ dwar ir-riżorsi), sab li l-bilanċ bejn ir-riżorsi u l-volum tax-xogħol mar għall-aghhar matul dawn l-ahhar għaxar snin u identifika nuqqasijiet rigward il-kwalifiki tal-persunal. L-istudju jiddeskrivi sensiela ta' alternattivi sabiex tissolva din id-dilemma. Il-KESE jenfasizza l-htieġa li tinstab soluzzjoni fil-qafas ta' djalogu soċjali.

3.7. Studju iehor, dwar l-iskemi ta' prestazzjoni u l-approċċ ibbażat fuq il-prestazzjoni, sħarreg il-possibiltà li jiġu inkorporati elementi ta' prestazzjoni fil-ġestjoni tas-sikurezza tal-avjazzjoni (l-istudju ta' appoġġ dwar il-prestazzjoni). Dan ikkonkluda li din hija fattibbli, iżda wissa kontra introduzzjoni rapida għal raġunijiet tekniċi. L-istudju sab li huwa impossibbli li jiġu kkwantifikati l-benefiċċji ta' approċċ ibbażat fuq il-prestazzjoni qabel l-implimentazzjoni tiegħu. Fil-fehma tal-KESE, il-konkluzjonijiet ta' dan l-istudju jenfasizzaw l-importanza tal-implimentazzjoni tal-approċċ il-ġdid kemm b'mod prudenti kif ukoll b'mod konsistenti.

3.8. F'dan il-kuntest, il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-kwistjoni tal-iżvilupp soċjetali u soċjali, inklużi forom ġodda ta' impjeg u forom ġodda ta' mudelli ta' negozju ta' spiss marbuta mal-ekonomija diġitali fis-suq tal-avjazzjoni wkoll u l-implikazzjonijiet tas-sikurezza ta' dan l-iżvilupp. Il-Komunikazzjoni dwar Strateġija tal-Avjazzjoni għall-Ewropa ⁽⁸⁾ u diversi opinjonijiet tal-KESE ⁽⁹⁾ jqisu li għandha tinghata kunsiderazzjoni adatta għal dawn il-kwistjonijiet. Il-KESE jqi li għandhom jiġu kkunsidrati wkoll fl-implimentazzjoni tal-proposta, inkluż meta jiġi vvalutat l-impatt tal-miżuri ta' implimentazzjoni.

3.9. L-EASA għandha tivvaluta l-prestazzjoni ta' korpi fil-kuntest tal-Pjan Ewropew għas-Sikurezza tal-Avjazzjoni (EPAS) iżda għadha ma stabbilietx miri ta' prestazzjoni tas-sikurezza għall-korpi li jaqgħu taht ir-responsabbiltà tagħha. Dan jenfasizza għal darb'ohra l-importanza li l-problemi ta' riżorsi msemmija fil-punt 3.6 iktar 'il fuq jissolvew malajr u b'mod effettiv.

3.10. Ir-regoli, l-attivitajiet u l-proċeduri li jagħmlu parti mill-Programm Ewropew tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni (EASP) għandhom jiġu mmonitorjati, biex jiġu vvalutati r-relevanza u l-effettività tagħhom. Il-monitoraġġ għandu jkun bbażat fuq indikaturi bħalma huma l-konformità mar-regoli, il-frekwenza ta' ċerti tipi ta' avvenimenti li jaffettwaw is-sikurezza, l-għadd ta' incidenti u mwiet u l-maturità tas-sistemi ta' ġestjoni tas-sikurezza. Indikaturi bħal dawn jintużaw mill-Istati sabiex jiġi stabbilit il- "livell aċċettabbli ta' prestazzjoni tas-sikurezza" f'pajjiżhom, b'konformità mar-rekwiziti tal-ICAO. Il-proposta tenfasizza l-kooperazzjoni bejn l-EASA u l-awtoritajiet nazzjonali, inkluż ir-rwol tal-EASA bħala manijer tar-repożitorju tal-informazzjoni ġdid imsemmi fl-Artikoli 61 sa 63. Il-KESE jenfasizza l-importanza ta' dan il-pass biex tittejjeb is-sistema ta' superviżjoni u infurzar.

4. Kummenti speċifiċi

4.1. Protezzjoni ambjentali

Il-KESE japprova ż-żieda ta' dispożizzjoni ġdida dwar kwistjonijiet ambjentali, inkluża r-rieżami ambjentali li għandha tiġi ppubblikata mill-EASA kull tliet snin.

4.2. Rikonoximent ta' ċertifikati ta' pajjiżi terzi

Il-KESE jenfasizza l-importanza ta' ftehimiet ta' rikonoximent reċiproku ma' pajjiżi msiehba importanti, sabiex jappoġġjaw lill-industrija avjonika tal-UE u l-kummerċ industrijali f'dan is-settur.

⁽⁸⁾ COM(2015) 598 final, Sezzjoni 2.3.

⁽⁹⁾ ĠU C 13, 15.1.2016, p. 169, punt 3.1.3; ĠU C 13, 15.1.2016, p. 110, punt 2.7 u ĠU C 389, 21.10.2016, p. 86, punt 1.3.

4.3. *Servizzi fuq l-art (ground handling)*

4.3.1. Il-KESE jilqa' bi pjaċir il-fatt li s-servizzi fuq l-art iddahhlu fl-ambitu ta' dan ir-Regolament, bhala parti importanti fil-katina ta' sikurezza tal-avjazzjoni ċivili.

4.3.2. Madankollu, il-KESE jissuggerixxi li jiġi kkunsidrat rekwiżit ta' ċertifikazzjoni dwar il-fornituri ta' servizzi fuq l-art kif ukoll għall-persunal tas-servizzi fuq l-art li għandhom rwoli kruċjali tas-sikurezza. Ir-rekwiżiti essenzjali inklużi fl-Anness VII tal-proposta għandhom jiġu żviluppati aktar u ddettaljati, prinċipalment f'termini ta' standards ta' taħriġ u kwalifiki.

4.3.3. Kwistjonijiet oħrajn li għandhom jitqiesu jinkludu:

— in-numru ta' persunal u fornituri differenti madwar l-inġenju tal-ajru f'dak li jirrigwarda l-perjodu ta' hin bejn il-waqfien fid-destinazzjoni u t-tluq lura;

— ir-riskji għas-saħha li jirriżultaw minn espożizzjoni għat-tniġġis tal-arja fuq it-tarmak.

4.4. *Tagħmir tal-ajrudromi*

4.4.1. Rigward ir-rekwiżit ta' ċertifikazzjoni għat-tagħmir tal-ajrudromi stipulat fl-Artikolu 31 tar-Regolament, il-KESE jinnota li tagħmir tal-ajrudromi huwa tipikament ċertifikat taħt skemi għat-tagħmir elettriku u sistemi oħra. Skema ta' ċertifikazzjoni oħra tista' t'fisser regolamentazzjoni doppja minghajr ebda benefiċċju jew benefiċċju insinifikanti. Għalhekk, il-KESE jissuggerixxi li l-Artikolu 31 propost jiġi sostitwit b'test li jgħid li l-EASA se twieġeb kif adatt meta d-data tas-sikurezza turi li t-tagħmir użat jew maħsub biex jintuza fl-ajrudromi soġġetti għar-Regolament il-ġdid jikkostitwixxi riskju għas-sikurezza.

4.5. *Ekwipaġġ tal-kabina*

Il-KESE jilqa' bi pjaċir ir-rekwiżiti essenzjali godda fl-Anness IV u l-konsolidazzjoni tad-dispożizzjonijiet dwar l-ekwipaġġ tal-kabina fl-Artikolu 21. Jinnota b'dispaċir l-użu tat-terminu "attestazzjoni" u mhux "liċenzja" fil-proposta minkejja l-fatt li r-rekwiżiti tal-Anness 4 (4) fir-rigward tal-ekwipaġġ tal-kabina huma ekwivalenti għal dawk li jirrikjedu liċenzja jew ċertifikat. Sabiex tiġi żgurata l-konsistenza, l-ekwipaġġ tal-kabina għandu għalhekk jingħata liċenzja mahruġa minn awtorità nazzjonali tal-avjazzjoni jew mill-EASA.

4.6. *Dispożizzjonijiet ta' salvagwardja u ta' flessibilità, miżuri tal-Aġenzija*

4.6.1. Il-KESE jiġbed l-attenzjoni dwar l-estensjoni ta' miżuri ta' emerġenza u dispożizzjonijiet ta' flessibilità fl-Artikoli 59 u 60 tal-proposta meta mqabbla mad-dispożizzjonijiet attwali tal-Artikoli 14 u 22 tar-Regolament (KE) Nru 216/2008, b'mod partikolari fir-rigward ta' limitazzjonijiet ta' hin tat-titjir u miżuri oħra li jaffettwaw il-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-persunal.

4.6.2. Il-KESE huwa tal-fehma li ma għandux jiġi estiż il-perjodu ta' xahrejn minghajr nnotifika lill-EASA f'każijiet ta' miżuri relatati ma' salvagwardja (Artikolu 59) jew dispożizzjonijiet ta' flessibilità (Artikolu 60). Bl-istess raġun, il-KESE huwa kontra l-estensjoni għal tmien xhur fl-Artikolu 65(4) dwar miżuri tal-Aġenzija.

4.6.3. Il-KESE jqis li għandu jkun hemm obbligu li jinkiseb il-qbil min-naħa tal-persunal ikkonċernat qabel tittiehed decizjoni dwar miżuri ta' urġenza u flessibilità li taffettwa l-kundizzjonijiet tax-xogħol tiegħu. Fejn tkun ittiehdet decizjoni minghajr qbil bħal dan, l-EASA għandha immedjatament tibda l-proċedura ta' valutazzjoni prevista fl-Artikoli 59(2) u 60(2).

4.7. *Kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet kompetenti u l-EASA, trasferiment tar-responsabbiltajiet*

4.7.1. Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon il-proposta għal kooperazzjoni msahħa bejn l-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri, il-Kummissjoni u l-EASA f'dak li għandu x'jaqsam ma' ċertifikazzjoni, sorveljanza u infurzar. Huwa jappoġġja miżuri bħalma huma t-twaqqif ta' grupp ta' sperturi u t-trasferiment b'emerġenza ta' responsabbiltajiet lill-EASA sakemm dan ma jaffettwax hażin it-termini u l-kundizzjonijiet tal-impjeg tal-haddiema kkonċernati. Kemm il-kriterji u r-rekwiżiti għat-trasferimenti ta' emerġenza kif ukoll ir-rekwiżiti għal sorveljanza lura lill-Istat Membru għandhom ikunu dokumentati b'mod ċar.

4.7.2. Il-KESE jenfasizza n-natura volontarja tat-trasferiment tar-responsabbiltajiet lill-EASA minn Stat Membru skont l-Artikolu 53, hliet għat-trasferiment ta' emergenza skont l-Artikolu 55, sabiex jissolvew nuqqasijiet ta' sikurezza urġenti. L-Artikolu 53.2, fl-aħhar paragrafu, jassigura li t-trasferimenti jsiru bl-attenzjoni dovuta għal-liġi nazzjonali u l-kunsens tal-Istat Membru kkonċernat. Fil-fehma tal-KESE s-salvagwardji proċedurali u salvagwardji oħrajn jiżguraw li trasferiment jahdem tajjeb u b'kunsiderazzjoni adatta għas-sigurtà legali. Għaldaqstant, il-KESE jappoġġja l-mekkaniżmu ta' trasferiment propost.

4.7.3. L-abbiltà tal-Istati Membri li jitrasferixxu s-sorveljanza lil Stat Membru iehor għandha tibqa' fuq bażi volontarja, bil-possibilità li Stat jikseb mill-għdid l-awtorità delegata.

4.7.4. Il-KESE jinnota l-introduzzjoni tal-possibbiltà għal operaturi multinazzjonali biex jagħzlu l-EASA bħala l-awtorità kompetenti tagħhom. Skont l-opinjoni tiegħu dwar it-trasferiment volontarju tar-responsabbiltajiet, il-KESE jista' japprova din il-proposta, soġġetta għall-kunsens tal-awtorità jew awtoritajiet nazzjonali kkonċernati u dment li l-miżura ma tolqotx hażin it-termini u l-kundizzjonijiet tal-impjeg tal-persunal involut.

4.8. Ġbir, skambju u analiżi ta' informazzjoni

4.8.1. Bhal fil-każ tal-proposti għal kooperazzjoni akbar bejn l-EASA u l-awtoritajiet nazzjonali tal-avjazzjoni, il-KESE jappoġġja d-dispożizzjonijiet imsaħha dwar il-ġbir, l-iskambju u l-analiżi tal-informazzjoni. Madankollu, huwa jitlob li tittiehed azzjoni ulterjuri biex tiġi żgurata l-protezzjoni tad-data personali bħalma pereżempju l-inklużjoni ta' dan l-aspett fis-sistema ta' awditjar tal-IT jew it-titjib tal-livell ta' anonimità tad-data miġbura. Sabiex tiżdided it-trasparenza, id-data li tkun tneħhietla kull sors ta' identifikazzjoni għandha ssir disponibbli għall-partijiet interessati kollha.

4.8.2. Il-KESE jilqa' b'sodisfazzjon ukoll it-twaqqif ta' repożitorju li jkun jinkludi ċertifikati, akkreditazzjonijiet, miżuri, deċiżjonijiet tal-Kummissjoni, deċiżjonijiet tal-Istati Membri, trasferiment ta' responsabbiltajiet, notifikati, talbiet u informazzjoni oħra.

4.9. Ġestjoni tas-sikurezza tal-avjazzjoni

4.9.1. Filwaqt li l-KESE jappoġġja l-inklużjoni tar-referenza għall-EASP, kif ukoll għal Programmi Nazzjonali tas-Sikurezza tal-Avjazzjoni, il-KESE jiġbed l-attenzjoni dwar l-isfida ta' miżuri u materjal li jkunu komprensibbli għal haddiema l-aktar esposti (frontline workers). Għaldaqstant, huwa essenzjali li l-EASP u l-pjani nazzjonali jkunu bbażati fuq approċċ minn isfel għal fuq kull fejn possibbli. Inkella, it-testi jistgħu ma jkunux ta' għajjnuna biex iġibu l-bidla mixtieqa.

4.10. Vetturi tal-ajru mingħajr bdot abbord (drones)

4.10.1. Il-KESE japprova l-inklużjoni ta' vetturi tal-ajru mingħajr bdot abbord fl-ambitu tal-proposta iżda jtenni s-sejha tiegħu għal prudenza fl-implimentazzjoni ta' approċċ ibbażat fuq il-prestazzjoni.

4.10.2. Għalhekk, għandhom jiġu żviluppanti regolamenti komprensivi biex jiżguraw sikurezza adatta. Il-KESE jqis li hija sfida li tiġi żgurata l-kompatibilità ta' dawn l-attivitajiet godda tal-avjazzjoni ta' vetturi tal-ajru mingħajr bdot abbord mat-traffiku tal-ajru ġenerali, u għalhekk ir-regolamentazzjoni dwar din it-tema hija essenzjali. Il-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru hija diġà kumplessa, b'kontrolluri tat-traffiku tal-ajru li jgħorru responsabilitajiet konsiderevoli, u l-KESE jappella sabiex dawn il-haddiema ma jingħatawx responsabbiltajiet mhux ġustifikati sabiex jadattaw għal sitwazzjoni fejn jittajru vetturi tal-ajru mingħajr bdot abbord. Għandu jiddaħhal approċċ koerenti ta' liċenzjar għall-operat u l-pussess ta' vettura tal-ajru mingħajr bdot abbord, inkluż fir-rigward tar-reġistrazzjoni. Obbligju biex tinkiseb liċenzja – skont il-karatteristiċi tal-vettura tal-ajru mingħajr bdot – iġib miegħu sensibilizzazzjoni, ikun jirrikjedi għarfien tar-regolamenti u r-restrizzjonijiet applikabbli u jgħin biex jiġu żviluppanti l-hiliet meħtieġa.

4.11. Theddid ċibernetiku

4.11.1. Il-KESE huwa partikolarment imhasseb dwar kwistjonijiet relatati maċ-ċibersigurtà. Minkejja d-diġitalizzazzjoni, il-fattur uman ser jibqa' element kruċjali għall-verifika tad-data u l-protezzjoni kontra ndhil illegali. Filwaqt li d-disponibbiltà ta' data rilevanti abbord ttejjeb is-sikurezza, il-KESE jirrimarka li l-ekwipaġġ tat-titjira għandujibqa' jkollu l-kontroll tal-ajruplan. Bl-istess argument, għall-vetturi tal-ajru mingħajr bdot abbord għandha tiġi żviluppata sistema robusta ta' protezzjoni kontra theddid ċibernetiku.

4.12. *Tranzizzjoni lejn approċċ ibbażat fuq il-prestazzjoni*

4.12.1. Wiehed mill-vantaġġi ewlenin tas-sistema bbażata fuq il-konformità huwa li tiggarantixxi trattament ugwali fost l-operaturi. Il-KESE jqis li t-tranzizzjoni għal sistema bbażata fuq il-valutazzjoni tar-riskju u l-prestazzjoni għandha tiffacilita l-aġġustamenti għal kultura ġdida u tippreżerva l-fiduċja fis-sistema tas-sikurezza u l-kapaċità tagħha li tiżgura titjib kontinwu tal-livelli ta' sikurezza fsistema bbażata fuq il-prestazzjoni. Dan jirrikjedi aġġustament u adattament fil-livelli kollha. F'faktar dettall dwar il-kummenti ġenerali fil-punti 3.4 u 3.5 hawn fuq, il-KESE jqis li dawn l-elementi li ġejjin huma essenzjali għal transizzjoni b'suċċess:

- għandhom ikunu disponibbli riżorsi suffiċjenti biex jiżguraw livelli adatti ta' sikurezza f'kull hin;
- it-tranzizzjoni għandha tiġi implimentata b'tali mod li l-kundizzjonijiet tax-xogħol tal-persunal ikunu jistgħu jiġu ppjanati bil-quddiem. Jehtieg li jkun hemm trasparenza dwar il-bidliet ippjanati;
- l-implimentazzjoni tas-sistema l-ġdida għandha tkun akkumpanjata minn djalogu kontinwu mal-partijiet interessati, inkluż djalogu soċjali;
- ir-ritmu tal-implimentazzjoni għandu jippermetti tranzizzjoni sikura għas-sistema l-ġdida, filwaqt li titqies il-htieġa li tiġi żgurata bidla fil-kultura.

4.12.2. Il-KESE huwa tal-fehma li tranzizzjoni gradwali għal sistema ġdida u kultura ġdida ser jiehdu ż-żmien. Bhalissa, hemm dubju dwar jekk is-sikurezza hix qatt se tkun kompletament koperta minn regolament ibbażat fuq il-prestazzjoni.

4.13. *Ir-rappurtar tal-okkorrenzi, u kultura ġusta*

4.13.1. Bhal fl-opinjoni jiet preċedenti tiegħu ⁽¹⁰⁾, il-KESE jsostni li għandha tkun applikata kultura ġusta għall-industrija kollha tal-avjazzjoni. Il-KESE jiddubita kemm il-proposta jew kwalunkwe leġislazzjoni oħra eżistenti tal-UE biss hix biżżejjed sabiex tiżgura konformità ma' kultura ġusta. Jehtieg li jsir hafna xogħol fl-Istati Membri għall-promozzjoni ta' kultura ġusta u biex tinżamm distinzjoni ċara u prevedibbli bejn ir-rappurtar relatati mas-sikurezza u s-sistema ġudizzjarja. Għalhekk, il-KESE jtenni l-proposta tiegħu għal karta jew kodiċi ta' kondotta biex tappoġġja Prattiki tajbin.

4.14. *Multi u penali*

4.14.1. Il-Kumitat jemmen li s-sistema attwali ta' multi u hlasijiet perjodiċi ta' penali intwera li mhijiex effettiva. It-test tal-Artikolu 72(1) li jgħid li "*Il-Kummissjoni tista' [...] timponi fuq persuna ġuridika jew fiżika [...] multa*" għandu jinbidel għal "*Il-Kummissjoni għandha [...]...*" Għandu jiġi mfakkar li l-Artikolu 72(3) għadu joffri margni ta' diskrezzjoni. Il-Kummissjoni, meta teżamina jekk għandhiex timponi penali, għandha tidhol f'kuntatt mal-awtoritajiet nazzjonali rilevanti biex tiżgura approċċ konsistenti mal-infurzar tal-liġi nazzjonali.

4.15. *L-iffinanzjar tal-EASA*

Il-KESE jqis li l-proposta għall-inklużjoni ta' imposti mħallsa f'konformità mad-dispożizzjonijiet li se jiddahhlu bir-Regolament dwar l-implimentazzjoni tal-Ajru Uniku Ewropew hija prematura, u wisq mhux ċara. Għalhekk, pereżempju, ma hemmx ċarezza dwar jekk hux se tinholoq sistema ta' imposti tal-Ajru Uniku separata, jew dwar l-għan ta' modifika fis-sistema preżenti tal-imposti għar-rotot attwalment immexxija mill-EUROCONTROL (Ftehim Multilaterali dwar l-imposti tar-rotot – edizzjoni mhux uffiċjali – Ottubru 2006, disponibbli fuq is-sit web tal-EUROCONTROL). Lanqas ma huwa ċar jekk it-tariffi ppjanati hux se jkun għal servizzi tal-Ajru Uniku biss, jew jintużawx biex jiffinanzjaw il-baġit ġenerali tal-Aġenzija. Għal dawn ir-raġunijiet, il-KESE jidherli li din il-proposta hija prematura u għandha tiġi miċhuda.

4.16. *Metodi ta' hidma u involviment tal-partijiet interessati*

4.16.1. L-involviment tal-partijiet interessati huwa u għandu jibqa' fattur essenzjali tal-hidma tal-EASA. Għalhekk, nissuġġerixxu li t-test "*kulmeta meħtieġ*" jitneħħa mill-Artikolu 104(1)(b) sabiex jiġu evitati deċiżjonijiet arbitrariji dwar jekk il-partijiet interessati jkunux se jiġu involuti fl-attivitajiet tal-Aġenzija.

⁽¹⁰⁾ ĠU C 21, 21.1.2011, p. 62 u ĠU C 198, 10.7.2013, p. 73.

4.17. *Arranġamenti lingwistiċi*

Minkejja li l-Ingliż huwa lingwa mitkellma sew fil-komunità tal-avjazzjoni, għad hemm ċerti oqsma ġeografici u ta' attività fejn il-lingwi nazzjonali huma prevalenti. Il-KESE jemmen li f'konformità mal-projbizzjoni ta' diskriminazzjoni minhabba raġunijiet ta' lingwa stipulata fl-Artikolu 21 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali, għall-inqas l-Ispesifikazzjonijiet ta' Ċertifikazzjoni u l-Mezzi Aċċettabbli ta' Konformità għandhom jiġu tradotti u ppubblikati bil-lingwi uffiċjali kollha tal-UE. Barra minn hekk, is-sit web tal-EASA għandu jkun disponibbli f'lingwi tal-UE minbarra l-Ingliż, sabiex tiżdied it-trasparenza u s-sensibilizzazzjoni tal-pubbliku.

4.18. *Struttura interna*

It-test propost tal-Artikolu 90 se jagħti sinifikament aktar setgħa lill-Kummissjoni għad-detriment tal-Parlament Ewropew. Għaldaqstant, il-KESE jinsisti li rappreżentant wiehed tal-Kummissjoni u rappreżentant wiehed tal-Parlament Ewropew jingħataw post fuq il-Bord Maniġerjali.

4.19. *Kiri*

Il-KESE jopponi bil-qawwa l-proposta għall-emendar tad-dispożizzjonijiet tar-Regolament (KE) Nru 1008/2008 dwar il-kiri. Peress li l-valutazzjoni ta' dan ir-Regolament hija skedata li ssir fl-2017-2018, din għandha tiġi ttrattata b'mod separat.

5. **Evalwazzjoni tar-Regolament (UE) Nru 996/2010 dwar l-investigazzjoni u l-prevenzjoni ta' aċċidenti u incidenti fl-avjazzjoni ċivili**

Kif diġà gie msemmi fil-punt 4.13 hawn fuq, il-KESE jtenni l-bżonn li tiġi salvagwardjata l-kultura ġusta u s-suġġeriment tiegħu dwar karta għal dak l-ghan. Il-KESE jappoġġja approċċ ta' liġi mhux vinkolanti u jappoġġja l-kooperazzjoni b'suċċess fi hdan L-ECANSIA bhala forum biex jingabru flimkien ir-riżorsi u l-għarfien u bhala forum biex jitheggu studji u joħorġu rakkomandazzjonijiet dwar is-sikurezza u jiġu stabbiliti livelli referenzjali. Għal dan l-ghan, huwa importanti hafna li jkunu disponibbli riżorsi adatti.

Fil-fehma tal-KESE, il-hidma futura fil-qasam irregolat minn dan ir-Regolament, għandha tiffoka fuq l-implimentazzjoni tajba aktar milli fuq il-bidla tal-qafas legali.

Brussell, l-14 ta' Dicembru 2016.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Georges DASSIS